

Handläggare
Eiderbrant Ulf
Jeremiasen Ola

Datum
2018-03-01

Diarienummer
SCN-2015-0333

Socialnämnden

Remiss: Kunskapsstöd med rekommendationer om behandling vid spelmissbruk och spelberoende

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslås besluta

att lämna remissvar till Socialstyrelsen enligt upprättat förslag

Sammanfattning

Socialstyrelsen har på regeringens uppdrag sammanställt ett kunskapsstöd med rekommendationer om behandling vid spelmissbruk och spelberoende. Kunskapsstödet ska vara en hjälp till socialtjänsten och hälso- och sjukvården vid utredning om vård och behandling av personer med spelmissbruk eller spelberoende om pengar. Socialstyrelsen har skickat ut kunskapsstödet på remiss till Sveriges kommuner, berörda myndigheter och organisationer. Socialstyrelsen efterfrågar synpunkter på kunskapsstödet och särskilt om det uppfyller målsättningen med att vägleda och ge stöd i arbetet.

Ärendet

Från 1 januari 2018 har socialtjänsten och hälso- och sjukvården ett gemensamt ansvar för att förebygga och behandla spelmissbruk och spelberoende. Missbruk av spel med pengar likställs med missbruk av alkohol och narkotika. Det innebär att socialtjänsten ska arbeta förebyggande och bistå med insatser vid spelmissbruk. Hälso- och sjukvården har som tidigare ett ansvar för att ge vård till personer med ett spelberoende men har också tillförts en skyldighet att uppmärksamma anhöriga barn till vuxna med ett spelberoende som barnet bor med. Kommun och landsting ska upprätta en överenskommelse om samarbete om stöd och vård till personer med ett spelmissbruk på samma sätt som när det gäller missbruk av alkohol och narkotika.

Socialstyrelsen har på regeringens uppdrag sammanställt ett kunskapsstöd för socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med spelmissbruk och spelberoende avseende spel med pengar. Kunskapsstödet ger en beskrivning av problem med spel om pengar. Spelproblem bedöms som ett folkhälsoproblem. Cirka två procent av befolkningen beräknas vara problemspelare och ytterligare fyra procent bedöms ha en förhöjd risk för att vara problemspelare. Olika benämningar används för att beskriva problemet. I lagtexten används

spelmissbruk. Spelberoende används för att beskriva medicinska och biologiska aspekter av ett spelmissbruk. Inom hälso- och sjukvården är den kliniska diagnosen hasardspelsyndrom och med det avses den grupp som har störst problem på grund av sitt spelande. Socialstyrelsen har med hjälp av SBU (statens beredning för medicinsk och social utvärdering) gjort en sammanställning av kunskapsläget om effektiva behandlingsmetoder avseende spelmissbruk. Kunskapsläget är begränsat. Relativt få studier har genomförts av behandlingsinsatser. Utifrån det material som finns så lämnar Socialstyrelsen i kunskapsöversikten rekommendationer av lämpliga insatser för upptäckt, bedömning och behandling av spelmissbruk. För behandling av spelmissbruk rekommenderar Socialstyrelsen psykologisk eller psykosocial behandling med KBT med eller utan en kombination med MI. För bedömning och utredning rekommenderar Socialstyrelsen användande av strukturerade frågeformulär. För upptäckt rekommenderas ett frågeformulär med 2-4 frågor. NODS-Perc nämns som exempel. För utredning rekommenderas längre frågeformulär som en hjälp i utredningen och bedömningen. Även speldagbok rekommenderas som metod i en utredning. Socialstyrelsen ställer frågan om kunskapsstödet är ett stöd vid behandling av spelmissbruk och samsjuklighet. Det vill säga när personen har en samtida psykisk sjukdom eller ett substansmissbruk. Kunskapsstödet ger en begränsad vägledning av behandlingsinsatser och psykosocialt stöd vid samsjuklighet. Forskningen på området är begränsat. Samtida substansmissbruk eller psykisk sjukdom är vanligt vid spelmissbruk och behöver uppmärksammas vid varje behandling.

Socialstyrelsen har skickat ut kunskapsstödet på remiss till landets samtliga kommuner och till berörda organisationer och myndigheten. Socialstyrelsen vill ha synpunkter på om kunskapsstödet uppfyller målsättningen med att vara ett stöd till personalen som ökar kvaliteten i arbetet.

Socialförvaltningen

Kaisa Björnström
Direktör

Handläggare
Eiderbrant Ulf
Jeremiasen Ola

Datum
2018-02-23

Diarienummer
SCN-2015-0333

Förslag

Remiss-Behandling-av-spelmissbruk-
och-spelberoende@socialstyrelsen.se

Remissvar: Kunskapsstöd med rekommendationer om behandling vid spelmissbruk och spelberoende

Socialstyrelsens frågor

- 1. ger kunskapsstödet ett bra stöd till hälso- och sjukvården och socialtjänsten i samband med att identifiera, uppmärksamma och utreda spelproblem?**

Svar

Socialstyrelsen rekommenderar korta frågeformulär för screening och bedömningsinstrument för utredning. Frågeformulär är ett bra hjälpmedel i specialiserade verksamheter som t.ex inom missbruksvården. Däremot är ofta svårt att använda inom verksamheter där syftet med mötet inte primärt är att prata om missbruk. Det är ändå viktigt att hitta rutiner för hur känsliga frågor ska ställas för att uppmärksamma ett riskfyllt beteende i ett tidigt skede. Socialtjänsten i Uppsala har goda erfarenheter av utredning med hjälp av ASI vid substansmissbruk och förhoppningen är att ASI spel kommer att fungera lika bra vid spelmissbruk. I kunskapsstödet nämns inte utredning med ASI-spel.

- 2. ger kunskapsstödet ett stöd till hälso- och sjukvården och socialtjänsten om behandling vid spelmissbruk och spelberoende?**

Svar

Kunskapsstödet ger en kortfattad beskrivning av rekommenderade insatser. Behandling med KBT är den insats som rekommenderas främst. I kunskapsstödet konstaterar man att det saknas systematisk sammanställning av andra insatsers effekt. Kunskapsstödet ger ingen närmare beskrivning av hur behandlingen ska utformas eller vilken kompetens behandlare bör ha. Det är en brist och ökad tydlighet om utformningen av rekommenderad behandlingsmodells efterfrågas. Nämnden konstaterar att det behövs ytterligare forskning om behandling av spelmissbruk.

- 3. ger kunskapsstödet ett stöd till hälso- och sjukvården och socialtjänsten om behandling vid spelmissbruk och spelberoende och en samtidig samsjuklighet (substansmissbruk eller annat beroende och annan psykiatrisk sjukdom)?**

Svar

Kunskapsstödet uppmärksammar den stora förekomsten av samsjuklighet vid spelberoende. Men det är en kortfattad beskrivning. En rekommendation ges om behandling med KBT och motivationshöjande stöd med MI vilket är samma rekommendation som vid behandling utan samsjuklighet. Det vetenskapliga underlaget för rekommendationen är begränsat och ytterligare forskning behövs. Samsjuklighet vid spelmissbruk kan handla om samtida psykisk sjukdom eller substansmissbruk. Det är en problematik där samverkan mellan hälso- och sjukvården och socialtjänsten är särskild viktig. Risken för suicid är kraftigt förhöjd för personer med ett spelmissbruk. Det är allvarligt och behöver uppmärksammas av både socialtjänsten och hälso- och sjukvård. Kunskapsstödet ger ingen vägledning om ansvarsfördelningen mellan hälso- och sjukvården och socialtjänsten, vilket är en brist.

Sammanfattande bedömning

Kunskapsstödet ger en bra grund för arbete med spelmissbruk och spelberoende. Som sådant bör det vara ett levande dokument som följer utvecklingen inom området och förändras utifrån ny kunskap och forskning. För det egna lokala arbetet med spelberoende har Region Uppsala sammanställt en kunskapsöversikt om spelproblematik.

Socialnämnden

Kjell Haglund,
Ordförande

Lotta von Wowern
Sekreterare